

Brief

14. april 2021

Er Bidens 1.900 mia. USD budgetpakke større end EU's budgetstøtte i Covid-19 krisen?

Senioranalytiker
Jan Høst Schmidt
+45 53 76 27 08
jhs@thinkeuropa.dk

Resumé: Præsident Biden har offentliggjort en stor hjælpepakke, som ikke alene vil holde hånden under amerikansk økonomi, men også sætte fart på verdensøkonomien. Pakken har udløst debat om, hvorvidt USA er væsentligt mere ambitiøs end Europa og dermed vil have bedre muligheder for at komme hurtigt ud af coronakrisens økonomiske skygge. Debatten baserer sig i høj grad på sammenligninger mellem Bidens pakke og EU's genopretningsfond. Det er imidlertid ikke den mest retvisende målestok. I modsætning til USA er EU ikke en stat, og sammenligningen bør derfor også inkludere medlemsstaternes hjælpepakker. Til gengæld bør også den amerikanske støtte under præsident Trump medtages for de amerikanske tal.

"Europa kan lære meget af Joe Bidens vovemod". Sådan skrev Philip Stephens fra Financial Times den 8. april. Stevens fremhæver bl.a. Bidens store stimulus pakke på 1.900 mia. USD og stiller den op mod EU's genopretningsfond på 750 mia. euro.¹ Der er forståeligt nok stor fokus på Genopretningsfonden. Den er ny, den er stor, og den indeholder både tilskud og relativt billige lån til især de sydlige og de central- og østeuropæiske lande.² Og så er den aktuell. For landene skal aflevere deres genopretningsplaner til Kommissionen i slutningen af april med henblik på at modtage støtte.³

Men skal man sammenligne EU's og USA's finanspolitiske respons på corona-pandemien, er genopretningsfonden ikke det rette sammenligningsgrundlag. Det er derimod de nationale budgetstøttepakker for 2020 og 2021, som medlemsstaterne har vedtaget. I EU er medlemslandenes budgetter ca. 40-45 gange så store som EU's budget.⁴ Og det kan selv en Genopretningsfond på 750 mia. euro til udbetaling over 5 år frem til 2026 ikke rigtigt rukke ved. Medtages de nationale budgetstøtte pakker og diverse EU ad hoc støtte foranstaltninger, såsom EU arbejdsløshedsstøtte via programmet SURE, lån fra Den Europæiske Stabilitetsfond og lån til investeringer fra Den Europæiske Investeringsbank kan EU's samlede støttebeløb opgøres til 3.700 mia. euro jf. oversigt i figur 1.

¹ Europe has a lot to learn from Joe Biden's audacity, Financial Times, 8. april 2021:

<https://www.ft.com/content/a8bada13-4cc8-41c7-8f1b-c83b33e6d63c>

² Europe's radical economic response to covid-19, Economist, 3. april 2021:

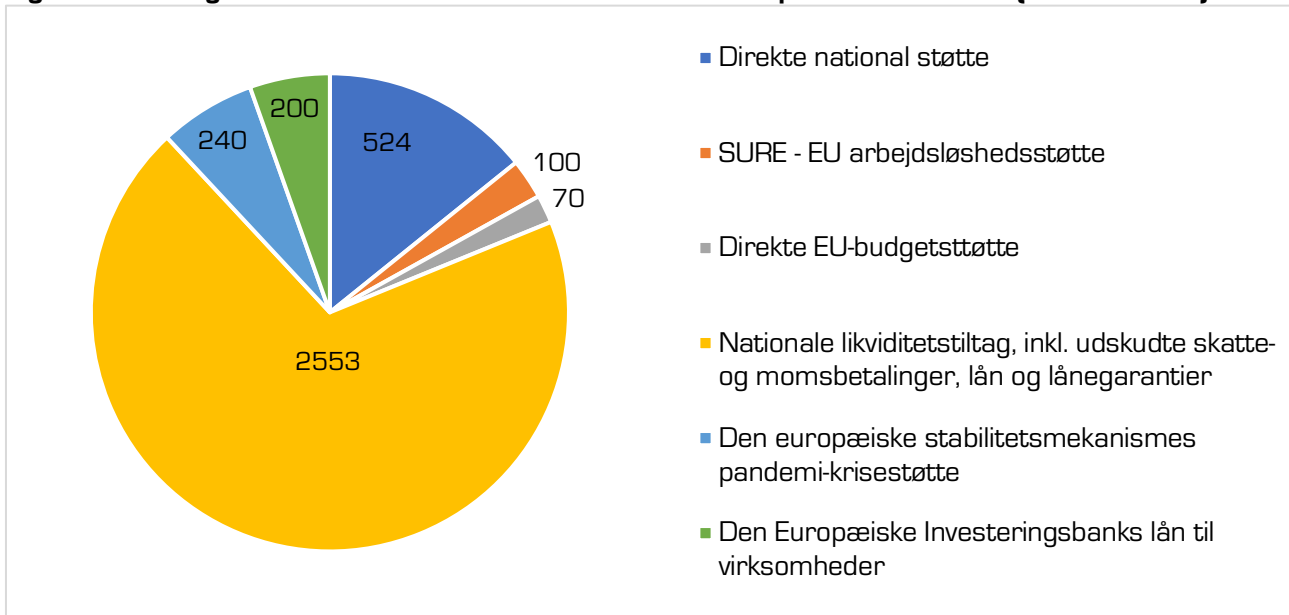
<https://www.economist.com/briefing/2021/03/31/europes-radical-economic-response-to-covid-19>

³ EU's genopretningsfond og de nationale genopretningsplaner, Tænk tanken Europa, 23. marts 2021:

<http://thinkeuropa.dk/oekonomi/eus-genopretnings-fond-og-de-nationale-genopretningsplaner>

⁴ General government spending, OECD, 2021: <https://data.oecd.org/gga/general-government-spending.htm>.

Figur 1. Oversigt over EU's økonomiske støtte som svar på corona-krisen (3700 mia. €).

Kilde: Jobs and economy during the coronavirus pandemic, Europa-Kommissionen, 2021:
https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic_en.

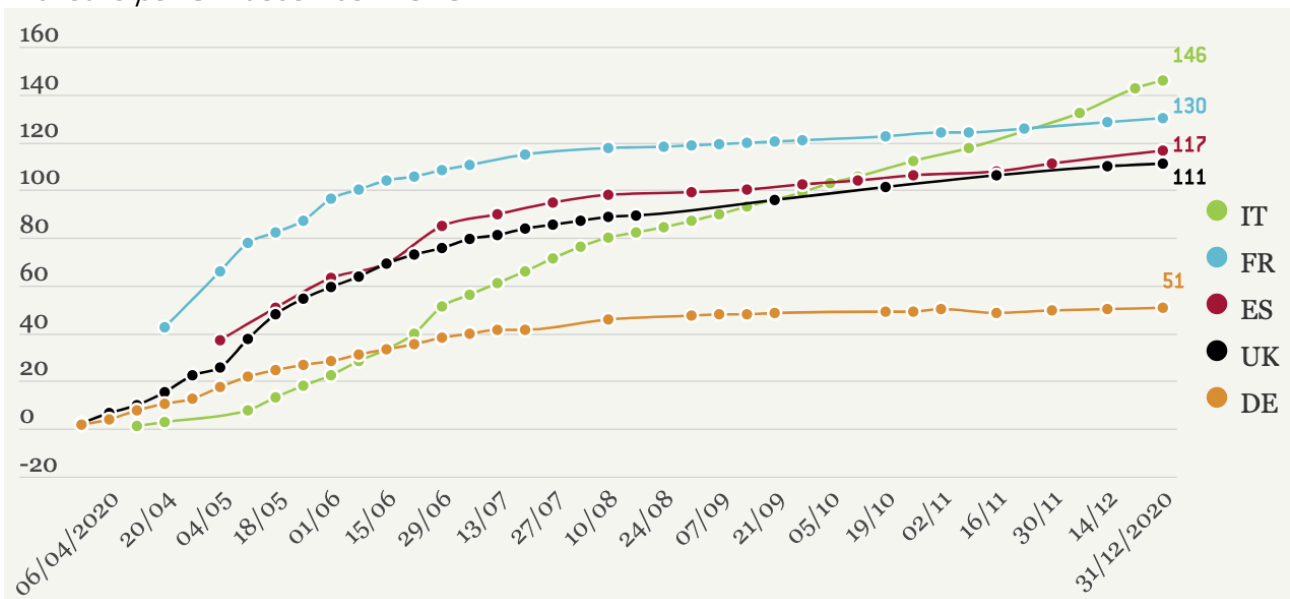
Figur 1 omfatter ikke Genopretningsfondens midler på 750 mia. euro. Ligeledes er ECB's støtteopkøb på finansmarkederne af virksomhedsobligationer og statspapirer heller ikke inkluderet i de 3.700 mia. euro.⁵

Af de 3.700 mia. euro er de 524 mia. euro direkte national støtte udbetalt i 2020 eller i løbet af 2021 i form af lønkompensationsordninger, tilskud til virksomheder som SAS og Lufthansa m.m. 100 mia. euro fra EU's SURE til arbejdsløshedsbekæmpelse overdrages til medlemslandene og betales i løbet af 2020-21. 70 mia. euro er anvendt i direkte EU-budgetstøtte. Af de 2.553 mia. euro til national likviditetsstøtte i form af forsinkede skatte- og momsbetalinger, lån og lånegarantier skønnes, at mere end 500 mia. euro er udbetalt til virksomheder i EU i 2020, hvis man sammenholder oplysninger indsamlet af tænketanken Bruegel jf. figur 2 og skøn fra Kommissionen for forbrug af godkendt statsstøtte for 2020.⁶

⁵ Ibid.

⁶ skøn på basis af Competition-State aid Brief, Europa-Kommissionen, marts 2021:
<https://ec.europa.eu/competition/publications/csb/kdam21001enn.pdf> og Bruegels tal for de fire store EU-lande, Bruegel, 2021: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/loan-guarantees-and-other-national-credit-support-programmes-in-the-wake-of-covid-19/>

Figur 2. Udbetalt likviditetsstøtte i de store EU-lande og Storbritannien.
Mia. euro per 31. december 2020

Kilde: Loan guarantees and other national credit-support programmes in the wake of COVID-19, Bruegel, 2021: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/loan-guarantees-and-other-national-credit-support-programmes-in-the-wake-of-covid-19/>

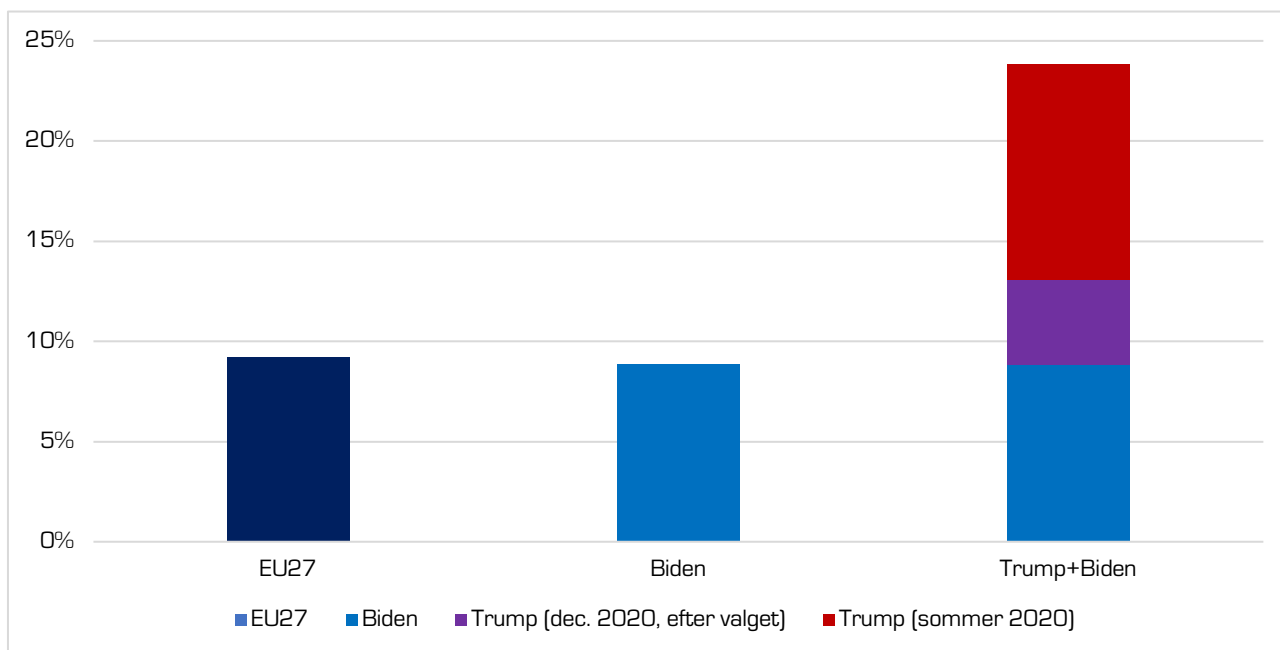
Inkluderes 13 pct. af tilskudsbeløbet fra Genopretningsfonden, ca. 40 mia. euro, som landene kan få udbetalt efter godkendelse i 2021 af deres planer,⁷ og dele af EIB's investeringspulje., ca. 50 mia. euro, når støtten i EU op på 1.284 mia. euro, svarende til 9,2 pct. af EU's 2019 BNP ifølge Tænketanken Europas skøn.

Bidens støtte på 1.900 mia. USD svarer til knap 8,9 pct. af det amerikanske BNP for 2019 og er i sig selv derfor ikke større end den støtte som EU's medlemslande og EU yder til støtte af EU's økonomi i 2020-21. Det var også budskabet, da EU-budgetkommissær Johannes Hahn for nyligt udtalte sig til den østrigske avis "Der Standard": "Det giver ikke megen mening at sammenligne et land som USA med EU. Hvis man tæller de 27 medlemsstaters økonomiske hjælp med, behøver vi nu ikke at være bange for sammenligningen".⁸

⁷ EU's Genopretningsfond og de nationale genopretningsplaner, Tænketanken Europa, 23. marts 2021: <http://www.thinkeuropa.dk/oekonomi/eus-genopretnings-fond-og-de-nationale-genopretningsplaner>

⁸ Der Standard, 9. april 2021: <https://www.derstandard.at/story/2000125714560/hahn-kritisiert-eu-kurs-von-kurz-solide-kommunikation-statt-punktueeller>

Figur 3. Oversigt over EU's og USA's fiskale corona-støtte i 2020-21
Støtten er i pct. af 2019 BNP

Kilde: Tænk tanken Europas beregninger på grundlag af Kommissionens tal fra figur 1 samt for Genopretningsfonden samt for USA Policy responses to Covid-19, IMF, seneste opdatering 6.april 2021. <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#U>

Lægges budgetstøtten under Trump på 900 mia. USD fra december 2020 og 2.300 mia. USD fra sommeren 2020 til de amerikanske tal, er der imidlertid ingen tvivl om, at amerikanerne i 2020-21 vil yde en væsentligt større budgetstøtte til USA's økonomi, end tilfældet er for EU under COVID-19 krisen jf. figur 3. Dog skal man huske på, at det offentlige amerikanske budget (delstater og føderale budget) er på omkring 38 pct. af USA's BNP, mens det tilsvarende tal for EU er på omkring 45 pct. ifølge OECD-data.⁹ Derfor skal der i USA bevilges ekstraordinær støtte til at udbetale arbejdsløshedsunderstøttelse og sygesikring for borgerne i tilfælde af en krise som COVID-19, hvor det i stort omfang sker automatisk i EU via de automatiske stabilisatorer i EU-landenes budgetter.

⁹ General government spending, OECD, 2021: <https://data.oecd.org/gga/general-government-spending.htm>.